

Brüssel, 18. märts 2021
(OR. en)

7129/21

Institutsioonidevaheline
dokument:
2021/0071(COD)

COVID-19 91
JAI 286
AG 20
FRONT 98
FREMP 55
IPCR 31
VISA 51
MI 180
SAN 154
TRANS 154
COCON 14
COMIX 152
CODEC 406

ETTEPANEK

Saatja:	Euroopa Komisjoni peasekretär, allkirjastanud Martine DEPREZ, direktor
Kättesaamise kuupäev:	18. märts 2021
Saaja:	Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, Euroopa Liidu Nõukogu peasekretär
Komisjoni dok nr:	COM(2021) 140 final
Teema:	Ettepanek: EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS, millega kehtestatakse koostalitlusvõimeliste vaktsineerimis-, testimis- ja tervenemistõendite väljastamise, kontrollimise ja aktsepteerimise raamistik kolmandate riikide kodanike jaoks, kes viibivad või elavad COVID-19 pandeemia ajal seaduslikult mõne liikmesriigi territooriumil (roheline digitõend)

Käesolevaga edastatakse delegatsioonidele dokument COM(2021) 140 final.

Lisatud: COM(2021) 140 final

Brüssel, 17.3.2021
COM(2021) 140 final

2021/0071 (COD)

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS,

millega kehtestatakse koostalitlusvõimeliste vaktsineerimis-, testimis- ja tervenemistõendite väljastamise, kontrollimise ja aktsepteerimise raamistik kolmandate riikide kodanike jaoks, kes viibivad või elavad COVID-19 pandeemia ajal seaduslikult mõne liikmesriigi territooriumil (roheline digitõend)

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

- **Ettepaneku põhjused ja eesmärgid**

Kooskõlas Schengeni lepingu rakendamise konventsiooniga võivad liikmesriigis seaduslikult elavad ja viibivad kolmandate riikide kodanikud vabalt reisida teiste liikmesriikide territooriumil, kui nad vastavad teatavatele tingimustele. Liidu poliitika mitte kontrollida isikuid sisepiiride ületamisel ei teeni üksnes liidu kodanike, vaid ka kolmandate riikide kodanike huve, kui neil on õigus ELis reisida. Ent mõned meetmed, mille liikmesriigid on kehtestanud raskekujulise ägeda respiratoorse sündroomi koroonaviiruse-2 (SARS-CoV-2) (mis põhjustab koroonaviirushaigust-19 (COVID-19)) leviku piiramiseks, on mõjunud kodanike reisimisvabadusele pärssivalt. Nende meetmete hulka kuuluvad sageli riiki sisenemise piirangud ja muud erinõuded riigipiire ületavatele reisijatele, näiteks karantiini- või eneseisolatsiooni kohustus või nõue teha SARS-CoV-2 nakkuse test enne ja/või pärast saabumist.

Selleks et tagada liikumisvabadusele piirangute kehtestamisel hästi koordineeritud, prognoositav ja läbipaistev lähenemisviis, võttis nõukogu 13. oktoobril 2020 vastu soovitus (EL) 2020/1475, mis käsitleb koordineeritud lähenemisviisi vaba liikumise piiramisele COVID-19 pandeemia reageerimisel¹ ja hõlmab ka liidus seaduslikult elavate ja viibivate kolmandate riikide kodanike olukorda. Vastavalt soovitus (EL) 2020/1475 punktile 17 võivad liikmesriigid nõuda teise liikmesriigi riskipiirkondadest saabuvatelt isikutelt, et nad jääksid karantiini/eneseisolatsiooni ja/või teeksid enne ja/või pärast saabumist SARS-CoV-2 nakkuse testi.

Reisijatel tuleb erinevate nõuete täitmiseks esitada mitmesuguseid dokumente, nagu arstitõendid, testitulemused või kinnitused. Kuna kehtestatud ei ole ühtset ja turvalist dokumendivormingut, on reisijatel esinenud probleeme dokumentide sobivusega, samuti on teatatud järeletehtud ja võltsitud dokumentide esitamisest². On tõenäoline, et need probleemid, mis võivad tekitada tarbetuid viivitusi ja takistusi, süvenevad seda enam, mida rohkem eurooplasi testitakse ja vaktsineeritakse COVID-19 vastu ning saab selle kohta tõendava dokumendi. Seda küsimust on käsitletud Euroopa Ülemkogul. Avalduses, mis võeti vastu pärast 25. ja 26. veebruaril 2021 toimunud mitteametlikke videokonverentse,³ olid Euroopa Ülemkogu liikmed seda meelt, et jätkata tuleks vaktsineerimistõendite ühiste põhimõtete väljatöötamisega.

Liikmesriikide seas valitseb konsensus vaktsineerimistõendite kasutamises meditsiinilistel eesmärkidel, näiteks selleks, et tagada nõuetekohane järelkontroll esimese ja teise vaktsiinidoosi vahel ning vajaduse korral hiljem võimendava vaktsiinidoosi manustamine. Liikmesriigid on asunud vaktsineerimistõendeid välja töötama ja sageli kasutavad nad selleks vaktsineerimisregistrites olevaid andmeid.

Komisjon on teinud liikmesriikidega koostööd e-tervise võrgustikus (vabatahtlik võrgustik, mis ühendab e-tervise eest vastutavaid liikmesriikide asutusi), et valmistada ette

¹ ELT L 337, 14.10.2020, lk 3.

² <https://www.europol.europa.eu/early-warning-notification-illicit-sales-of-false-negative-covid-19-test-certificates>

³ SN 2/21.

vaktsineerimistõendite koostalitlusvõimet. 27. jaanuaril 2021 võttis e-tervise võrgustik vastu meditsiinilisi vaktsineerimistõendeid käsitlevad suunised, mida uuendati 12. märtsil 2021⁴. Suunistes on kindlaks määratud põhilised koostalitlusvõime elemendid, nimelt vaktsineerimistõendite minimaalne andmekogum ja kordumatu tunnus. Lisaks on e-tervise võrgustik ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsuse nr 1082/2013/EL⁵ artikli 17 alusel loodud terviseohutuse komitee tegelenud ühise standardiseeritud andmekogumiga, mis kantakse COVID-19 testitulemuse tõendile,⁶ suunistega tervenemistõendite kohta ja vastavate andmekogumitega ning tervisetõendite koostalitlusvõime ülevaatega⁷.

Oma ettepanekus võtta vastu määrus rohelise digitõendi kohta (COM(2021)/xxx), mis esitatakse üheskoos käesoleva ettepanekuga, paneb komisjon siiani tehtud tehnilisele tööle tuginedes ette kehtestada rohelise digitõendi raames üleliiduline raamistik vaktsineerimistõendite väljastamiseks, kontrollimiseks ja aktsepteerimiseks. See raamistik peaks hõlmama ka teisi COVID-19 pandeemia vältel väljaantavaid tõendeid, nimelt dokumente, mis tõendavad SARS-CoV-2 nakkuse testi negatiivset tulemust, ja ka dokumente, mis tõendavad, et inimene on tervenunud varasemast SARS-CoV-2 nakkusest. Nii saaksid sellest koostalitlusvõimelisest raamistikust kasu ka inimesed, kes ei ole vaktsineeritud või kellel ei ole veel olnud võimalust vaktsiinisüsti saada, ja see hõlbustaks nende reisimisvõimalusi. Näiteks lapsi praegu COVID-19 vastu ei vaktsineerita, kuid neile peaks olema võimalik anda välja testimistõend või tervenemistõend, mille võiksid nende eest vastu võtta ka nende vanemad.

Rohelist digitõendit käsitleva määruse ettepanekus (COM(2021)/xxx) sätestatud raamistikku kohaldatakse liidu kodanike ja nende pereliikmete suhtes, kes võivad olla kolmanda riigi kodanikud. Käesoleva ettepaneku eesmärk on tagada, et sama raamistikku kohaldataks ka muude kolmandate riikide kodanike suhtes, kes viibivad või elavad seaduslikult ELi liikmesriigi territooriumil ja kellel on liidu õiguse kohaselt õigus reisida teise liikmesriiki.

Vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELi toimimise leping) artikli 77 lõike 2 punktile c töötab liit välja poliitika, milles sätestatakse tingimused, mille kohaselt kolmandate riikide kodanikud võivad liidu piires vabalt liikuda. Siiski on mõned meetmed, mida liikmesriigid on võtnud COVID-19 puhangu leviku piiramiseks, mõjutanud riigis seaduslikult viibivate ja elavate kolmandate riikide kodanike vabadust liidu piires reisida. Meetmed on sageli seisnenud selles, et piiratakse piiri-üleste reisijate võimalust riiki siseneda või kohaldatakse nende suhtes muid erinõudeid, sealhulgas nõuet olla karantiinis või enese-isolatsioonis või teha enne ja/või pärast saabumist COVID-19 nakkuse test. Sellel on eriti suur mõju isikutele, kes elavad piirialadel ja ületavad piiri oma igapäevaste tegemiste käigus töö, hariduse, tervishoiu, sisseostude, kultuurilisel või vaba aja veetmise eesmärgil.

Nõukogu soovitusega (EL) 2020/1475 on kehtestatud koordineeritud lähenemisviis järgmistes põhipunktides: ühtsete kriteeriumide ja künniste kohaldamine vaba liikumise piirangute kehtestamise üle otsustamisel, COVID-19 leviku ohu kaardistamine kokkulepitud

⁴ https://ec.europa.eu/health/sites/health/files/ehealth/docs/vaccination-proof_interoperability-guidelines_en.pdf

⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. oktoobri 2013. aasta otsus nr 1082/2013/EL tõsiste piiriüleste terviseohutuste kohta ja millega tunnistatakse kehtetuks otsus nr 2119/98/EÜ (ELT L 293, 5.11.2013, lk 1).

⁶ Kättesaadav aadressil: https://ec.europa.eu/health/sites/health/files/preparedness_response/docs/covid-19_rat_common-list_en.pdf

⁷ Kättesaadav aadressil: https://ec.europa.eu/health/sites/health/files/ehealth/docs/trust-framework_interoperability_certificates_en.pdf

värvikoodide alusel (avaldatakse Haiguste Ennetamise ja Tõrje Euroopa Keskus (ECDC))⁸ ning koordineeritud lähenemisviisi võimalikele meetmetele, mida võib asjakohaselt kohaldada ühest piirkonnast teise liikuvate isikute suhtes, sõltuvalt levikuohu tasemest nendes piirkondades.

Nõukogu võttis 30. oktoobril 2020 vastu nõukogu soovitus (EL) 2020/1632, mis käsitleb koordineeritud lähenemisviisi vaba liikumise piiramisele COVID-19 pandeemia reageerimisel Schengeni alal ning milles soovitas liikmesriikidel, kelle suhtes Schengeni *acquis* on siduv, kohaldada nõukogu soovitus (EL) 2020/1475 sätestatud põhimõtteid, ühiseid kriteeriume, ühiseid künniseid ja meetmete ühist raamistikku. Selleks, et tagada koostalitlusvõime vaktsineerimistõendite erinevate tehniliste lahenduste vahel, mida liikmesriigid on välja töötamas (kusjuures mõned liikmesriigid juba võtavad vastu vaktsineerimistõendeid, mis vabastavad reisijad teatavatest piirangutest), on tarvis kehtestada ühtsed tingimused COVID-19 vastu vaktsineerimise, selle testimise ja sellest tervenemise tõendite väljastamiseks, kontrollimiseks ja aktsepteerimiseks.

Rohelise digitõendi raamistikuga tuleks ette näha COVID-19 vastu vaktsineerimise, selle testimise ja sellest tervenemise tõendite vorming ja sisu. Komisjoni ettepaneku kohaselt peaks rohelise digitõendi raamistik tagama ka, et need tõendid saab väljastada koostalitlusvõimelises vormingus ja neid saab usaldusväärselt kontrollida, kui tõendi omanik esitab selle teises liikmesriigis – nii hõlbustab raamistik reisimisvõimalusi Euroopa Liidus.

Tõendid peaksid sisaldama üksnes vajalikke isikuandmeid. Kuna nende isikuandmete hulka kuuluvad tundlikud terviseandmed, tuleks nende kaitseks rakendada eriti rangeid meetmeid ja samuti tuleks järgida võimalikult väheste andmete kogumise põhimõtet. Eelkõige ei tohiks rohelise digitõendi raamistiku toimimiseks olla vaja luua ja hallata ELi tasandil andmebaasi, vaid see peaks võimaldama digitaalselt allkirjastatud koostalitlusvõimeliste tõendite detsentraliseeritud kontrollimist.

Määruse (EU) 2021/XXX ettepanekus on võetud arvesse rahvusvahelise tasandi pingutusi, nagu Maailma Terviseorganisatsiooni (WHO) ja teiste ÜRO eriasutuste juhtimisel tehtavat tööd, selleks et koostada rahvusvaheliste tervise-eeskirjade alusel tehniline kirjeldus ja suunised digitehnoloogia kasutamiseks inimeste vaktsineerimisstaatus dokumenteerimisel. Kolmanda riiki tuleks julgustada, et nad tunnustaksid rohelist digitõendit mittehädavajaliku reisimise piirangute leevendamisel. Muu hulgas tuleks soodustada ülemaailmsel tasandil loodud tehnoloogiliste süsteemide ja käesoleva määruse kohaldamisel Euroopa Liidus reisimise hõlbustamiseks loodud süsteemide koostalitlusvõimet.

- **Kooskõla poliitikavaldkonnas praegu kehtivate õigusnormidega**

Käesolev ettepanek ei mõjuta Schengeni eeskirju, mis reguleerivad kolmandate riikide kodanike sisenemistingimusi. Kavandatavat määrust ei tohiks mingil moel tõlgendada nii, nagu julgustaks või hõlbustaks see piirikontrolli taaskehtestamist sisepiiridel, mis peab jääma viimaseks abinõuks, mida rakendatakse vaid määruses (EÜ) 2016/399 (Schengeni piirieskirjad)⁹ sätestatud tingimustel.

⁸ <https://www.ecdc.europa.eu/en/covid-19/situation-updates/weekly-maps-coordinated-restriction-free-movement>

⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. märtsi 2016. aasta määrus (EL) 2016/399, mis käsitleb isikute üle piiri liikumist reguleerivaid liidu eeskirju (ELT L 77, 23.3.2016, lk 1).

Ettepanek täiendab muid COVID-19 pandeemia ajal vaba liikumise ja reisimise valdkonnas tehtud poliitilisi algatusi, nagu nõukogu soovitus (EL) 2020/1475, nõukogu soovitus (EL) 2021/119, nõukogu soovitus (EL) 2020/912 ja nõukogu soovitus (EL) 2021/132¹⁰. Nõukogu soovitus (EL) 2020/1475 kirjeldatakse üldpõhimõtteid, mille alusel peaksid liikmesriigid koordineerima oma tegevust, kui nad võtavad vastu ja kohaldavad meetmeid rahvatervise kaitseks COVID-19 pandeemiale reageerimisel, ning nõukogu soovitus (EL) 2020/912 loetletakse kolmandad riigid, kust tuleks lubada mittehädavajalikku reisimist, samuti ülesanded ja vajadused, mille puhul on lubatud oluline reisimine olenemata sellest, millisest kolmandast riigist see lähtub. Lähitulevikus jälgib komisjon hoolikalt viimati nimetatud soovituse mõju ja esitab kooskõlas selle valdkonna arenguga asjakohaseid muudatusettepanekuid.

- **Kooskõla muude liidu tegevuspõhimõtetega**

Käesolev ettepanek kuulub COVID-19 pandeemiale reageerimiseks vastu võetud ELi meetmete kogumisse. Ettepanek tugineb eelkõige tehnilisele tööle, mis on tehtud terviseohutuse komitees ja e-tervise võrgustikus (vabatahtlik võrgustik, mis ühendab e-tervise eest vastutavaid riiklikke ametiasutusi).

Käesolev ettepanek on kooskõlas kolmandate riikide kodanike sisserännet käsitleva liidu poliitikaga.

Kehtivates ELi õigusaktides ei ole sätteid, mis reguleeriksid inimese tervislikku seisundit kajastavate tõendite väljastamist, kontrollimist ja aktsepteerimist, kuigi selliste tõendite esitamine võib olla vajalik, et vabastada reisijad teatavatest reisimisvõimaluste piirangutest, mis on pandeemia ajal kehtestatud. Seetõttu on tarvis jõustada õigusnormid, mis tagaksid nimetatud tõendite koostalitlusvõime ja turvalisuse.

Käesolevas ettepanekus on võetud arvesse rahvusvahelise tasandi pingutusi, nagu näiteks ÜRO eriasutuste, sealhulgas Maailma Terviseorganisatsiooni (WHO) juhtimisel tehtavat tööd, selleks et koostada rahvusvaheliste tervise-eeskirjade alusel tehniline kirjeldus ja suunised digitehnoloogia kasutamiseks inimeste vaktsineerimisstaatus dokumenteerimisel. Kolmandaid riike tuleks julgustada, et nad tunnustaksid rohelist digitõendit mittehädavajaliku reisimise piirangute leevendamisel.

2. ÕIGUSLIK ALUS, SUBSIDIAARSUS JA PROPORTSIONAALSUS

- **Õiguslik alus**

ELi toimimise lepingu artikli 77 lõike 2 punktis c on sätestatud, et liit sätestab tingimused, mille kohaselt liidus seaduslikult viibivad või elavad kolmandate riikide kodanikud võivad liidu piires lühiajaliselt vabalt liikuda. Kohaldatakse seadusandlikku tavamenetlust.

¹⁰ Nõukogu 1. veebruari 2021. aasta soovitus (EL) 2021/119, millega muudetakse soovitus (EL) 2020/1475, mis käsitleb koordineeritud lähenemisviisi vaba liikumise piiramisele COVID-19 pandeemiale reageerimisel (EMPs kohaldatav tekst), ELT L 36, 2.2.2021, lk 1–6, ja nõukogu 2. veebruari 2021. aasta soovitus (EL) 2021/132, millega muudetakse soovitus (EL) 2020/912 Euroopa Liitu mittehädavajaliku reisimise ajutise piiramise ja sellise piirangu võimaliku kaotamise kohta (ELT L 41, 4.2.2021, lk 1–5).

Käesoleva ettepaneku eesmärk on hõlbustada kolmandate riikide kodanike reisimisvõimalusi ELis COVID-19 pandeemia ajal, kehtestades ühtse raamistiku COVID-19 vastu vaktsineerimist, selle testimist ja sellest tervenemist kinnitavate koostalitlusvõimeliste tõendite väljastamiseks ja aktsepteerimiseks. See peaks võimaldama liikmesriigis seaduslikult viibivatel ja elavatel kolmandate riikide kodanikel, kellel on õigus reisida teistesse liikmesriikidesse, tõendada, et nad vastavad sihtliikmesriigis kooskõlas liidu õigusega kehtestatud rahvatervise nõuetele. Samuti on ettepaneku eesmärgiks tagada, et COVID-19 leviku tõkestamiseks praegu kehtivad reisimisvabaduse piirangud saab kõrvaldada kooskõlastatud viisil, kui saame rohkem teaduslikke andmeid.

Käesoleva ettepanekuga ei kehtestata ei vaktsineerimiskohustust ega õigust vaktsineerimisele. Vaktsineerimisstrateegiad kuuluvad liikmesriikide pädevusse.

- **Subsidiaarsus (ainupädevusse mittekuuluva valdkonna puhul)**

Käesoleva ettepaneku eesmärki hõlbustada COVID-19 pandeemia ajal reisimisvõimalusi liidus, kehtestades koostalitlusvõimelised ja turvalised tõendid inimese vaktsineerimise, testimise ja tervenemise kohta, ei suuda liikmesriigid üksi piisavalt saavutada, küll aga saab seda meetme ulatuse ja toime tõttu paremini saavutada liidu tasandil.

ELi tasandi meetmete puudumine tooks tõenäoliselt kaasa selle, et liikmesriigid võtavad kasutusele erinevad süsteemid, mille tulemusel riigis seaduslikult viibivatel või elavatel kolmandate riikide kodanikel, kes kasutavad oma reisimisvabadust, esineks probleeme seoses neile väljastatud dokumentide tunnustamata jätmisega teistes liikmesriikides. Eelkõige tuleb kokku leppida tehnilistes standardites, mida kasutatakse väljastatavate tõendite koostalitlusvõime, turvalisuse ja kontrollitavuse tagamiseks.

- **Proportsionaalsus**

ELi tasandi meede annaks eelnimetatud probleemide lahendamisel märkimisväärset lisaväärtust ning on ainus võimalus saavutada ja säilitada ühtlustatud ja ühine raamistik.

COVID-19 tervisetõendite vallas ühepoolsete või kooskõlastamata meetmete vastuvõtmine võib viia selleni, et kolmandate riikide kodanikud, kellel on õigus liidus ringi reisida, ei saa seda täielikult teha.

Kooskõlas määruse (EL) 2021/XXXX sätetega, mida kohaldatakse täielikult käesoleva määruse ettepaneku suhtes, tuleks käesoleva määruse rakendamine pärast COVID-19 pandeemiast jagu saamist peatada, sest pärast seda ei ole ühtegi põhjust, miks kodanikud peaksid liidus reisides esitama tervisedokumente. Selle kohaldamist tuleks aga uuesti alustada, kui WHO peadirektor kuulutab *SARS-CoV-2, selle variandi või muu sarnase* epideemiaohuga nakkushaiguse puhangu tõttu välja uue pandeemia.

- **Vahendi valik**

Määrus tagab ELi õiguse otsese, kohese ja ühtse rakendamise kõikides liikmesriikides.

3. JÄRELHINDAMISE, SIDUSRÜHMADEGA KONSULTEERIMISE JA MÕJU HINDAMISE TULEMUSED

- **Konsulteerimine sidusrühmadega**

Ettepanekus võetakse arvesse liikmesriikidega korrapäraselt peetavaid arutelusid, terviseohutuse komitees ja e-tervise võrgustikus toimuvat tehnilist teabevahetust, epidemioloogilise olukorra muutumise kohta kättesaadavat teavet ja asjakohast kättesaadavat teaduslikku tõendusmaterjali.

- **Ekspertiarvamuste kogumine ja kasutamine**

Ettepanek tugineb terviseohutuse komitees ja e-tervise võrgustikus toimuvatele tehnilistele aruteludele, ECDC poolt COVID-19 pandeemiaga seotud epidemioloogilise olukorra kohta avaldatud teabele ning asjakohastele kättesaadavatele teaduslikele andmetele.

- **Mõju hindamine**

Ettepaneku kiireloomulisuse tõttu ei teinud komisjon mõju hindamist.

- **Põhiõigused**

Käesolev ettepanek hõlmab isikuandmete, sealhulgas terviseandmete töötlemist. Ettepanek võib mõjutada üksikisikute põhiõigusi, nimelt harta artiklis 7 sätestatud õigust eraelu austamisele ja artiklis 8 sätestatud õigust isikuandmete kaitsele. Üksikisikute isikuandmete töötlemine, sealhulgas isikuandmete kogumine, isikuandmetega tutvumine ja isikuandmete kasutamine, mõjutab harta kohast õigust eraelu puutumatusse ja õigust isikuandmete kaitsele. Sekkumine nendesse põhiõigustesse peab olema õigustatud.

Mis puudutab õigust isikuandmete kaitsele, sealhulgas andmete turvalisusele, siis kohaldub Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2016/679¹¹. Liidu andmekaitsekorra ei tehta ühtki erandit ning vajaduse korral rakendavad liikmesriigid kooskõlas ELi andmekaitsenormidega selgeid eeskirju ja tingimusi ning rangeid kaitsemeetmeid. Kavandatava määrusega ei looda Euroopa andmebaasi COVID-19 vastu vaksineerimise, selle testimise või sellest tervenemise kohta. Kavandatava määruse kohaldamiseks tuleb isikuandmed kanda üksnes väljastatavale tõendile, mida tuleks kaitsta võltsimise ja rikkumise eest.

4. MÕJU EELARVELE

Käesolevat algatust toetavate meetmete rahastamist käsitletakse finantsselgituses, mis esitatakse koos määruse (EL) 2021/XXX ettepanekuga.

5. MUU TEAVE

- **Rakenduskavad ning järelvalve, hindamise ja aruandluse kord**

Ei kohaldata.

¹¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määrus (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus) (ELT L 119, 4.5.2016, lk 1).

- **Ettepaneku sätete üksikasjalik selgitus**

Ettepaneku artiklis 1 kirjeldatakse kavandatava määruse reguleerimiseset.

Artikliga 2 nähakse ette, et määrus peaks jõustuma kiirendatud korras.

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS,

millega kehtestatakse koostalitlusvõimeliste vaktsineerimis-, testimis- ja tervenemistõendite väljastamise, kontrollimise ja aktsepteerimise raamistik kolmandate riikide kodanike jaoks, kes viibivad või elavad COVID-19 pandeemia ajal seaduslikult mõne liikmesriigi territooriumil (roheline digitõend)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 77 lõike 2 punkti c,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt

ning arvestades järgmist:

- (1) Schengeni *acquis*' kohaselt võivad liidus seaduslikult elavad kolmandate riikide kodanikud ja liikmesriigi territooriumile seaduslikult sisenenud kolmandate riikide kodanikud liikuda vabalt ka kõigi teiste liikmesriikide territooriumil 90 päeva 180-päevase ajavahemiku jooksul.
- (2) Maailma Terviseorganisatsiooni (WHO) peadirektor kuulutas 30. jaanuaril 2020 koroonaviirushaigust-19 (COVID-19) põhjustava raskekujulise ägeda respiratoorse sündroomi koroonaviiruse-2 (SARS-CoV-2) ülemaailmse puhangu rahvusvahelise tähtsusega rahvatervisealaseks hädaolukorraks. 11. märtsil 2020 andis WHO hinnangu, et COVID-19 võib pidada pandeemiaks.
- (3) Viiruse leviku piiramiseks on liikmesriigid võtnud mitmesuguseid meetmeid, millest mõned on mõjutanud liikmesriikidesse ja nende territooriumitel reisimist, nagu näiteks sisenemispiirangud või nõuded, mille kohaselt peavad piiriülesed reisijad jääma teatavaks ajaks karantiini.
- (4) Nõukogu võttis 13. oktoobril 2020 vastu nõukogu soovitus (EL) 2020/1475, mis käsitleb koordineeritud lähenemisviisi vaba liikumise piiramisele COVID-19 pandeemia reageerimisel¹².
- (5) Nõukogu võttis 30. oktoobril 2020 vastu nõukogu soovitus (EL) 2020/1632,¹³ mis käsitleb koordineeritud lähenemisviisi vaba liikumise piiramisele COVID-19 pandeemia reageerimisel Schengeni alal ning milles soovitas liikmesriikidel, kelle

¹² ELT L 337, 14.10.2020, lk 3.

¹³ Nõukogu 30. oktoobri 2020. aasta soovitus (EL) 2020/1632, mis käsitleb koordineeritud lähenemisviisi vaba liikumise piiramisele COVID-19 pandeemia reageerimisel (ELT L 366, 4.11.2020, lk 25).

suhtes Schengeni *acquis* on siduv, kohaldada nõukogu soovitus (EL) 2020/1475 sätestatud põhimõtteid, ühiseid kriteeriume, ühiseid künniseid ja meetmete ühist raamistikku.

- (6) Paljud liikmesriigid on hakanud väljastama või kavatsevad hakata väljastama vaktsineerimistõendeid. Et neid saaks tulemuslikult kasutada piiriülesel reisimisel liidu territooriumil, peavad tõendid olema täielikult koostalitlusvõimelised, turvalised ja kontrollitavad. Liikmesriigid vajavad ühiselt kokkulepitud käsitust tõendite sisust, vormingust, põhimõtetest ja tehnilistest standarditest.
- (7) Juba praegu on mitu liikmesriiki vabastanud vaktsineeritud isikud teatavatest reisipiirangutest. Kui liikmesriik aktsepteerib vaktsineerimistõendit, et vabastada isik COVID-19 leviku piiramiseks kooskõlas liidu õigusega kehtestatud reisimispiirangutest, nagu nõue jääda karantiini/eneseisolatsiooni või teha SARS-CoV-2 nakkuse test, tuleks nõuda, et ta aktsepteeriks samadel tingimustel vaktsineerimistõendit, mille on kooskõlas rohelist digitõendit käsitleva määruse ettepanekuga (COM(2021)/xxx) väljastanud teine liikmesriik. Tõendit tuleks aktsepteerida samadel tingimustel: näiteks kui liikmesriik peab piisavaks ühe vaktsiinidoosi manustamist, peaks sama tase kehtima sellise vaktsineerimistõendi omanikule, millel on märge sama vaktsiini ühe doosi manustamise kohta. Rahvatervise huvides peaks see kohustus piirduma isikutega, kellele on manustatud COVID-19 vaktsiin, millele on antud müügiluba vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 726/2004¹⁴. See ei tohiks takistada liikmesriikidel otsustada aktsepteerida vaktsineerimistõendeid, mis on väljastatud muude COVID-19 vaktsiinide kohta, nagu vaktsiinid, millele liikmesriigi pädev asutus on andnud müügiluba vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivile 2001/83/EÜ,¹⁵ vaktsiinid, mille levitamine on ajutiselt lubatud vastavalt direktiivi 2001/83/EÜ artikli 5 lõikele 2, või vaktsiinid, mis on saanud WHO erakorralise kasutusloa. Xx. xx 2021. aasta määrusega (EL) nr 2021/xxxx on kehtestatud COVID-19 vastu vaktsineerimist, selle testimist ja sellest tervenemist kinnitavate koostalitlusvõimeliste tõendite (roheline digitõend) väljastamise, kontrollimise ja aktsepteerimise raamistik, et hõlbustada vaba liikumise õiguse kasutamist COVID-19 pandeemia ajal. Seda kohaldatakse liidu kodanike ja kolmandate riikide kodanike suhtes, kes on liidu kodanike pereliikmed.
- (8) Schengeni lepingu rakendamise konventsiooni artiklite 19, 20 ja 21 kohaselt võivad nende sätetega hõlmatud kolmandate riikide kodanikud vabalt liikuda teiste liikmesriikide territooriumil.
- (9) Et hõlbustada sellise vaba liikumise õigusega kolmandate riikide kodanike reisimist liikmesriikide territooriumil, tuleks määrusega (EL) nr 2021/xxxx kehtestatud COVID-19 vaktsineerimist, testimist ja tervenemist käsitlevate koostalitlusvõimeliste tõendite väljaandmise, kontrollimise ja aktsepteerimise raamistikku kohaldada ka nende kolmandate riikide kodanike suhtes, keda kõnealune määrus veel ei hõlma, tingimusel et nad viibivad või elavad seaduslikult liikmesriigi territooriumil ja neil on kooskõlas liidu õigusega õigus reisida teistesse liikmesriikidesse.

¹⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 31. märtsi 2004. aasta määrus (EÜ) nr 726/2004, milles sätestatakse liidu kord inim- ja veterinaarravimite lubade andmise ja järelevalve kohta ning millega asutatakse Euroopa ravimiamet (ELT L 136, 30.4.2004, lk 1).

¹⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 6. novembri 2001. aasta direktiiv 2001/83/EÜ inimtervishoiu kasutatavaid ravimeid käsitlevate ühenduse eeskirjade kohta (EÜT L 311, 28.11.2001, lk 67).

- (10) Et tõendeid saaks tulemuslikult kasutada piiriülesel reisimisel liidu territooriumil, peavad tõendid olema täielikult koostalitlusvõimelised.
- (11) Määrust ei tuleks käsitada pandeemia ajal vaba liikumise või muude põhiõiguste piirangute kehtestamise hõlbustamise või soodustamisena. Lisaks ei saa määrusega (EL) 2021/xxx kehtestatud tõendite kontrollimise vajadus iseenesest õigustada piirikontrolli ajutist taaskehtestamist sisepiiridel. Kontroll sisepiiridel peaks jääma viimaseks abinõuks, mida rakendatakse vaid määruses (EL) 2016/399 (Schengeni piirieskirjad) sätestatud erieeskirjade kohaselt¹⁶.
- (12) Euroopa Liidu lepingule ja ELi toimimise lepingule lisatud protokolli nr 22 (Taani seisukoha kohta) artiklite 1 ja 2 kohaselt ei osale Taani käesoleva määruse vastuvõtmisel ning see ei ole tema suhtes siduv ega kohaldata. Arvestades, et käesolev määrus põhineb Schengeni *acquis*’l, otsustab Taani kõnealuse protokolli artikli 4 kohaselt kuue kuu jooksul pärast nõukogu poolt otsuse tegemist käesoleva määruse üle, kas ta rakendab seda.
- (13) Käesolev määrus kujutab endast nende Schengeni *acquis*’ sätete edasiarendamist, milles Iirimaa ei osale vastavalt nõukogu otsusele 2002/192/EÜ¹⁷. Seetõttu ei osale Iirimaa otsuse vastuvõtmisel, see ei ole tema suhtes siduv ega kohaldata. Kuigi käesolevat määrust Iirimaa suhtes ei kohaldata, võiks ka Iirimaa väljastada kolmandate riikide kodanikele, kes elavad või viibivad seaduslikult Iirimaa territooriumil, liidusisese reisimise hõlbustamiseks tõendeid, mis vastavad samadele nõuetele, mida kohaldatakse roheline digitõendi suhtes, ning liikmesriigid võiksid selliseid tõendeid aktsepteerida. Iirimaa võiks aktsepteerida ka tõendeid, mida liikmesriigid on väljastanud nende territooriumil seaduslikult elavatele või seaduslikult viibivatele kolmandate riikide kodanikele.
- (14) Bulgaaria, Horvaatia, Küprose ja Rumeenia puhul kujutab käesolev määrus endast Schengeni *acquis*’ edasiarendamist vastavalt 2003. aasta ühinemisakti artikli 3 lõike 1, 2005. aasta ühinemisakti artikli 4 lõike 1 ja 2011. aasta ühinemisakti artikli 4 lõike 1 tähenduses.
- (15) Islandi ja Norra puhul kujutab käesolev määrus endast nende Schengeni *acquis*’ sätete edasiarendamist Euroopa Liidu Nõukogu ning Islandi Vabariigi ja Norra Kuningriigi vahelise lepingu (viimase kahe riigi osalemiseks Schengeni *acquis*’ sätete rakendamises, kohaldamises ja edasiarendamises) tähenduses, mis kuuluvad nõukogu otsuse 1999/437/EÜ artikli 1 punktis C osutatud valdkonda¹⁸.
- (16) Šveitsi puhul kujutab käesolev määrus endast nende Schengeni *acquis*’ sätete edasiarendamist Euroopa Liidu, Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise lepingu (Šveitsi Konföderatsiooni ühinemise kohta Schengeni *acquis*’ rakendamise, kohaldamise ja edasiarendamisega) tähenduses, mis kuuluvad nõukogu otsuse 1999/437/EÜ artikli 1 punktis C osutatud valdkonda, kusjuures nimetatud

¹⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. märtsi 2016. aasta määrus (EL) 2016/399, mis käsitleb isikute üle piiri liikumist reguleerivaid liidu eeskirju (ELT L 77, 23.3.2016, lk 1).

¹⁷ Nõukogu 28. veebruari 2002. aasta otsus Iirimaa taotluse kohta osaleda teatavates Schengeni *acquis*’ sätetes (EÜT L 64, 7.3.2002, lk 20).

¹⁸ Nõukogu 17. mai 1999. aasta otsus Euroopa Liidu Nõukogu ning Islandi Vabariigi ja Norra Kuningriigi vahel sõlmitud lepingu teatavate rakenduseeskirjade kohta nende kahe riigi ühinemiseks Schengeni *acquis*’ sätete rakendamise, kohaldamise ja edasiarendamisega (EÜT L 176, 10.7.1999, lk 31).

otsuse vastavat punkti tõlgendatakse koostoimes nõukogu otsuse 2008/146/EÜ artikliga 3¹⁹.

- (17) Liechtensteini puhul kujutab käesolev määrus endast nende Schengeni *acquis*’ sätete edasiarendamist Euroopa Liidu, Euroopa Ühenduse, Šveitsi Konföderatsiooni ja Liechtensteini Vürstiriigi vahelise protokoll (mis käsitleb Liechtensteini Vürstiriigi ühinemist Euroopa Liidu, Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise lepinguga Šveitsi Konföderatsiooni ühinemise kohta Schengeni *acquis*’ rakendamise, kohaldamise ja edasiarendamisega) tähenduses, mis kuuluvad nõukogu otsuse 1999/437/EÜ artikli 1 punktis C osutatud valdkonda, kusjuures nimetatud otsuse vastavat punkti tõlgendatakse koostoimes nõukogu otsuse 2011/350/EL artikliga 3²⁰
- (18) Euroopa Andmekaitseinspektori ja Euroopa Andmekaitseinspektoriga konsulteeriti vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2018/1725²¹ artikliga 42 ning nad esitasid oma arvamuse [...],

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Liikmesriigid kohaldavad määruses (EL) 2021/XXXX [määrus roheline digitõendi kohta] sätestatud õigusnorme nende kolmandate riikide kodanike suhtes, kes ei kuulu kõnealuse määruse kohaldamisalasse, kuid kes elavad või viibivad seaduslikult nende territooriumil ja kellel on kooskõlas liidu õigusega õigus reisida teistesse liikmesriikidesse.

Artikkel 2

Käesolev määrus jõustub kolmandal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel,

Euroopa Parlamendi nimel
president

Nõukogu nimel
eesistuja

¹⁹ Nõukogu 28. jaanuari 2008. aasta otsus sõlmida Euroopa Ühenduse nimel Euroopa Liidu, Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vaheline leping Šveitsi Konföderatsiooni ühinemise kohta Schengeni *acquis*’ rakendamise, kohaldamise ja edasiarendamisega (ELT L 53, 27.2.2008, lk 1).

²⁰ Nõukogu 7. märtsi 2011. aasta otsus Euroopa Liidu, Euroopa Ühenduse, Šveitsi Konföderatsiooni ja Liechtensteini Vürstiriigi vahelise protokoll (mis käsitleb Liechtensteini Vürstiriigi ühinemist Euroopa Liidu, Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise lepinguga Šveitsi Konföderatsiooni ühinemise kohta Schengeni *acquis*’ rakendamise, kohaldamise ja edasiarendamisega) Euroopa Liidu nimel sõlmimise kohta, seoses sisepiiridel piirikontrolli kaotamise ja isikute liikumisega (ELT L 160, 18.6.2011, lk 19).

²¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1725, mis käsitleb füüsiliste isikute kaitset isikuandmete töötlemisel liidu institutsioonides, organites ja asutustes ning isikuandmete vaba liikumist, ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 45/2001 ja otsus nr 1247/2002/EÜ (ELT L 295, 21.11.2018, lk 39).